

Företagens totala regelkostnader

Delrapport 7: Så påverkar EU
företagens regelkostnader

Innehållsförteckning

Inledning och bakgrund	2
Metod, syfte och avgränsningar	4
Resultat	6
Sammanfattande tabell	6
Administrativa kostnader	7
Finansiella kostnader	8
Materiella kostnader	8
Branschlagstiftning	9
Miljö	9
Arbetsmarknad	10
Så påverkar EU företagens regelkostnader	11
Slutsatser och kommentarer	12
Förslag till regeringen	14

"One of the greatest delusions in the world is the hope that the evils in this world are to be cured by legislation".

Thomas B. Reed

Inledning och bakgrund

I varje modernt samhälle finns det ett behov regler. De behövs av flera skäl som exempelvis för att skydda djur och natur, skydda privat egendom, korrigera marknadsmisslyckanden och ta ut skatt för att finansiera allmänna nyttigheter. Företagen i Sverige kommer i kontakt med regler på många olika områden och berörs genom att de till exempel måste lämna information till olika myndigheter, anpassa produkter och produktionsanläggningar samt betala olika avgifter och skatter till staten. Det uppstår även indirekta kostnader och effekter genom att reglerna till exempel påverkar företagets incitament och riskbenägenhet på olika sätt. I tabellen nedan illustreras hur regler på olika sätt påverkar företag, direkt och indirekt.

Direkta kostnader			Indirekta kostnader	
Administrativa kostnader	Materiella kostnader	Finansiella kostnader	Företagsnivå	Samhällsnivå
Ansöka om tillstånd	Skydd av hälsa	Bolagsskatt	Innovationer	Produktivitet
Rapporter	Skydda miljö	Arbetsgivaravgifter	Investeringar	Nyföretagande
Statistik	Produktion	Tull	Nyanställningar	Företagstillväxt
Registeravgifter	IT-lösningar	Avgifter		Sysselsättning
	Transporter			Ekonomisk tillväxt

Tabell 1. Exempel på aktiviteter som påverkar direkta och indirekta regelkostnader.

Näringslivets Regelnämnd, NNR, finner att frågan om regler och regelförenkling fått allt större uppmärksamhet såväl nationellt som internationellt. Politikerna har visat ett allt större intresse för faktumet att företagens regelkostnader påverkar företagets konkurrenskraft och därmed välståndet. Om företagen kan ägna tid, kraft och resurser åt produktivt arbete som att utveckla sina varor och tjänster kan företagets konkurrenskraft stärkas. Beräkningar har gjorts i Nederländerna som visar att BNP förväntas öka med ca 1,7 procent om företagens administrativa kostnader minskar med 25 procent¹. Om denna siffra och resonemanget analogt appliceras på Sveriges ekonomi skulle det innebära en ökning av BNP med ca 42 miljarder kronor.

I takt med att samhället blir allt mer komplext har det tillkommit regler på många olika områden och följaktligen har företagens kostnader ökat över tiden. I den svenska regelgivningsprocessen har frågan om företagens regelkostnader och om det finns en rimlig proportion till målet hanterats på ett bristfälligt sätt. Det har gjorts beräkningar som visar att antalet regler ökat med ca 4 procent per år². Men för att åskådliggöra företagens kostnader för att följa samtliga regler är antalet i sig inget bra mått, eftersom kraven i olika regler väsentligt skiljer sig åt.

¹ Av Netherlands Bureau for Economic Policy Analysis 2004.

² Inflation i företagsregler- ett hot mot konkurrenskraften. Rapport från SAF 1997.

I Europa började arbetet med regelförenkling att ta fart efter att pionjärerna på området - Nederländerna - i mitten på 1990-talet började mäta företagens administrativa kostnader till följd av krav i lagstiftningen på att lämna olika typer av information. För detta ändamål utvecklades standardkostmodellen (SCM). Utvecklingen har därefter under 2000-talet gått fort. I dagsläget är det 17 av EUs 27 medlemsstater som mäter eller ska börja mäta företagens administrativa kostnader med hjälp av standardkostmodellen. Europeiska rådet beslutade på förslag av Kommissionen den 8-9 mars 2007 att unionen ska minska de administrativa kostnaderna med 25 procent till år 2012. EUs arbete omfattar förutom mätningar av administrativ börda även att höja kvaliteten på konsekvensanalyserna och en genomgång av existerande regler inklusive att lämna rena regelförenklingsförslag.

I Sverige har regeringen genom budgetpropositionen 2006 meddelat att målet är att de administrativa kostnaderna ska minska med minst 25 procent till år 2010. De administrativa kostnaderna har av Nutek uppskattats till ca 60 miljarder kr per år. De verkliga kostnaderna blir kända när Nutek slutfört sin mätning av svenska företagens administrativa börda i december 2007.

Diskussionerna har framförallt handlat om administrativ börda och de kostnader företagen har för att sammanställa, upprätta, lagra och överföra information till staten. Orsaken till detta är sannolikt att andra länder tagit efter den holländska modellen där frågan om avgränsningar och metodik ursprungligen behandlades av Slechte Committee och som gjorde avgränsningen ³ till administrativ börda för att avpolitiserat och få stöd för att börja arbeta med frågan. Frågor som mer berörde det materiella innehållet i lagstiftningen behandlade Nederländerna inom ramen för speciella projekt som gick under benämningen MDW (Marktwerking, Deregulering en Wetgevingskwaliteit) ⁴ och har utmynnat i en mängd konkreta förslag ⁵. Någon motsvarighet till Nederländernas systematiska genomgång och dialog om lagstiftning där det finns problem finns inte i Sverige.

I olika regelverk finns det som illustreras i tabellen ovan andra typer av krav som medför kostnader för företagen och som grundar sig på politiska beslut. NNR menar att det i diskussionerna om regler och företagsklimat är relevant att diskutera företagets totala regelkostnader som grundar sig på politiska beslut när alla bidrar till att påverka företagets konkurrenskraft.

Citera och använd gärna underlag från denna rapport, men ange alltid källan.

³ OECD 17 Apr 2007 Gov/Reg(2007) s.7

⁴ OECD case study of administrative simplification and burden reduction programmes in the Netherlands, October 2001, s.4

⁵ Annual report 2001, Competition, Deregulation, and Legislative quality (MDW). MDW effects become visible.

Metod, syfte och avgränsningar

NNR genomförde under 2006 tillsammans med konsultföretaget Arkitraven en serie med sex djupintervjuer för att kartlägga företagens totala regelkostnader. Rapporter från dessa intervjuer finns samlade på www.nnr.se. I detta sammanhang inkluderar vi i begreppet totala regelkostnader administrativa, materiella och finansiella kostnader. Vi definierar de olika typerna av regelkostnader på följande sätt:

- **Administrativa kostnader** till följd av krav på att upprätta, sammanställa, lagra eller skicka in information till myndigheter eller tredje part.
- **Materiella kostnader** till följd av krav som medför att det måste göras investeringar i anläggningar eller personal, anpassa produkter eller kostnader för att genomföra åtgärder som exempelvis rehabilitering eller arbetsmiljö.
- **Finansiella kostnader** till följd av krav på att betala skatter och avgifter

I de sex företagsstudierna har syftet varit att försöka kvantifiera kostnaderna som uppstår till följd av direkta krav i olika regelverk och en uppfattning om relationen mellan olika typer av regelkostnader. Det ska betonas att vi utgår från företagens direkta kostnader även om vi är medvetna om att det finns indirekta effekter kopplade till olika regler som dock är mycket svåra att kvantifiera, speciellt på företagsnivå.

För att komma fram till företagens totala regelkostnader gjordes en omfattande analys av horisontell lagstiftning och specifik branschlagstiftning. Kartläggningen, som gjordes tillsammans med konsultföretaget Arkitraven och ett stort antal branschexperter, utmynnade i företagsanpassade enkäter på ca 25 sidor med detaljerade frågor om hur mycket tid och kostnader, samt förekomsten av extern hjälp, företagen använde under 2005 för att leva upp till kraven i lagstiftningen. Belopp som betalats i form av skatter och avgifter hämtade företagen från sin redovisning. Övriga kostnader uppskattade företagen och resonemanget bakom varje angiven tid/kostnad stämde av vid själva intervjutillfället. När det gäller krav som resulterat i investeringar periodiserades eventuella kostnader efter investeringens ekonomiska livslängd.

Det förekommer såväl i Europa som i Sverige en diskussion om vilken betydelse EU har för företagens regelkostnader och i vilken utsträckning de nationella kraven härstammar från EG-rättslig lagstiftning. Framförallt lyfts detta perspektiv fram i den svenska politiska debatten för att påvisa svårigheterna att vidta åtgärder och förändra regelverket. Lagstiftningsarbetet i EU är visserligen en långsam process men trots allt inte något statiskt fenomen och framförallt i dagsläget när EU intensivt arbetar med sitt program för ”better regulation”.

Syftet med denna rapport är att uppskatta hur stor andel av företagens totala regelkostnader som härstammar från EG-rättsliga regler. Rapporten önskar också beskriva om det är någon skillnad mellan olika företag och olika lagstiftningsområden såsom miljö, skatter och arbetsmarknad. Detta är extra intressant eftersom även EU har beslutat att minska företagens administrativa regelkostnader med 25 procent till år 2012.

Genom djupintervjuerna fick NNR fram detaljerad information om vilka kostnader företagen har för olika krav i regelverken. I varje fråga där företagen berörs och har en kostnad har det gjorts en bedömning och fördelning av kostnaden till någon av de tre kategorierna A, B och C, se definitioner nedan. På det sättet får vi fram en fördelning över vilken betydelse lagstiftningen i EU respektive Sverige har på företagens totala regelkostnader.

Klassificeringen av lagstiftningens krav inom områdena arbetsmarknad, miljö, skatt och bransch har fördelats till någon av följande kategorier:

- **A-krav:** Krav som är en direkt implementering av EG-rätten, d.v.s. krav som är i princip en översättning av EG-rätten.
- **B-krav:** Krav som bygger på EG-rätten, men som inte är en direkt implementering, d.v.s. krav som i grunden vilar på EG-rätten, men där Sverige till exempel gjort mer än vad som krävs av direktivet.
- **C-krav:** Rent nationellt beslutade krav.

Det bör noteras att klassningen i A, B och C-krav inte alltid är helt självklart då det kan finnas olika tolkningar, i synnerhet mellan A- och B-krav. Vid klassningen har i några fall vissa förenklingar gjorts, till exempel när något vi frågat om regeln har ursprung i flera lagkrav som skiljer sig åt i ursprung. I dessa fall har man utgått från det lagkrav som bedömts vara dominerande.

NNR vill understryka att det finns en mängd krav i olika regelverk som de sex företagen inte berörs av eller inte berördes av under det aktuella året. NNR gör därmed inte gällande att vår undersökning ger en heltäckande bild för all lagstiftning. Men vi vill i denna rapport lyfta fram de faktiska kostnaderna dessa företag har haft och varifrån reglerna härstammar.

Resultat

Företagens andelar redovisas i följande ordning i tabellerna nedan: Gnosjö Automatsvarvning, Anna Norberg Buss, Stjernerunds Gård, WelcomeGruppen, Kemibolaget i Bromma och Tranås Energis fjärrvärmeverksamhet.

Företagen är alla mindre verksamheter i skilda branscher. Några fakta om företagen återfinns i tabell 2. För mer detaljerad information om respektive företag se respektive delrapport som finns på NNRs webbplats www.nnr.se.

	Gnosjö automat-svarvning	Anna Norberg Buss	Stjernerunds Gård	Welcome-Gruppen	Kemibolaget i Bromma	Tranås Energi
Anställda	26	15	7	32	20	14
Omsättning (mkr)	50	13,1	16	37,5	46,8	57,9
Regelkostnader totalt (mkr)	4,8	3,1	2,6	4,3	6,0	5,8
Regelkostnader per anställd (kr)	186 000	204 000	365 000	134 000	298 000	414 000

Tabell 2

Totala regelkostnader

	Andel %	Gnosjö automat-svarvning	Anna Norberg Buss	Stjernerunds Gård	Welcome-Gruppen	Kemibolaget i Bromma	Tranås Energi	Totalt
A bygger direkt på EU-regler	A-krav	2	35	27	7	9	23	15
B bygger indirekt på EU-regler	B-krav	2	3	9	0	4	4	3
C nationella regler	C-krav	96	62	64	93	87	73	82

Tabell 3

Tabellen visar att en hög andel av företagens totala regelkostnader har sitt ursprung i regler som har beslutats av Sveriges riksdag och regeringen med tillhörande myndigheter. En förklaring till detta är att vi inkluderar skatter och avgifter i studien, eftersom vi anser att det är en form av regelkostnader och likväl som övriga krav påverkar de företagens konkurrenskraft. Enligt NNR och utifrån ett företagsperspektiv är det inte relevant att isolera frågan om förenkling och förändring av regler till en del av regelkostnaderna.

Administrativa kostnader

Andel %	Gnosjö automat-svarvning	Anna Norberg Buss	Stjernsunds Gärd	Welcome-Gruppen	Kemibolaget i Bromma	Tranås Energi	Totalt
A-krav	5	12	29	11	11	20	13
B-krav	13	8	4	2	9	7	6
C-krav	82	80	67	87	80	73	81

A	bygger direkt på EU-regler
B	bygger indirekt på EU-regler
C	nationella regler

Tabell 4

Majoriteten av de administrativa kraven för aktuella företag härstammar från nationell lagstiftning. Av de administrativa kostnaderna står skatte- och redovisningsområdet för 68 procent, arbetsmarknad för 16 procent, bransch för 12 procent och miljö för 4 procent.

I de mätningar som genomförts av Nutek med hjälp av SCM är andelen lagstiftning kopplad till EU betydligt högre, till exempel livsmedelsområdet 99 procent och jordbruk 73 procent. Båda är områden där det finns en omfattande gemensam politik inom EU.

Förklaringen till skillnaden ligger i att NNR jämfört med SCM bara beaktar de moment som de sex företagen kommer i kontakt med under 2005, medan Nutek inkluderar alla administrativa krav som finns på ett givet lagområde. De mätningar som Nutek genomför med standardkostmodellen utgår från kraven som finns i varje lagstiftningsområde medan NNR utgår från de krav som de enskilda företagen möter. Vad som är rätt och fel är inte relevant att diskutera, eftersom det handlar om skilda metoder med olika syften.

NNR finner med utgångspunkt från de siffror vi fått fram från berörda företag att det bör vara möjligt för Regeringen att lyckas nå målsättningen att minska företagens administrativa kostnader med 25 procent utan att det krävs betydande förändringar i EU-lagstiftningen.

Finansiella kostnader

Frågor om avgifter och skatter är ett område som nästan helt och hållet är nationellt bestämd. För intervjuade företag är det framförallt beskattning på arbete som ger de högsta kostnaderna. Därtill finns krav på bolagsskatt, fastighetsskatt samt att betala myndighetsavgifter för tillsyn och vissa registreringsavgifter.

	Andel %	Gnosjö automat-svarvning	Anna Norberg Buss	Stjernsunds Gård	Welcome-Gruppen	Kemibolaget i Bromma	Tranås Energi	Totalt
A bygger direkt på EU-regler	A-krav	0	37	18	0	0	15	7
B bygger indirekt på EU-regler	B-krav	0	0	0	0	1	0	0
C nationella regler	C-krav	100	63	81	99	99	84	92

Tabell 5

Materiella kostnader

	Andel %	Gnosjö automat-svarvning	Anna Norberg Buss	Stjernsunds Gård	Welcome-Gruppen	Kemibolaget i Bromma	Tranås Energi	Totalt
A bygger direkt på EU-regler	A-krav	52	45	30	75	67	61	52
B bygger indirekt på EU-regler	B-krav	1	10	16	2	27	18	16
C nationella regler	C-krav	47	45	54	23	6	21	32

Tabell 6

De krav i lagstiftningen som ställs på utformningen av produkter och tjänster kommer fullt logiskt till övervägande del från EU-lagstiftningen och är en effekt av den inre marknaden. Exempel är investeringar som gjorts för att leva upp till kraven på avfallsområdet och kostnader företagen har för hanteringen av brandfarliga varor.

Vår studie visar att för företag i till exempel jordbrukssektorn finnas det materiella krav som grundar sig på nationell lagstiftning och det är något förvånande med tanke på att det finns en mängd EU-regler, vilket borde vara tillräckligt för att reglera verksamheterna. I EU och OECD benämns de materiella kostnaderna för ”compliance costs”, efterlevnadskostnader.

Branschlagstiftning

Andel %	Gnosjö automat-svarvning	Anna Norberg Buss	Stjarnsunds Gård	Welcome-Gruppen	Kemibolaget i Bromma	Tranås Energi	Totalt
A-krav	1	9	33	45	43	11	31
B-krav	89	61	0	5	9	2	6
C-krav	10	30	67	50	48	87	63

A	bygger direkt på EU-regler
B	bygger indirekt på EU-regler
C	nationella regler

Tabell 7

När det gäller branschregler har vissa branscher som jordbruk, hotell och kemi-branschen en betydande andel regelkostnader som härstammar från EU-regler. Förklaringen till detta är att det på vissa områden finns ett gemensamt EU-regelverk som exempelvis inom jordbruket, regler som berör livsmedelshantering och regler för kemikaliehantering.

De materiella kostnaderna står för 61 procent, de administrativa för 33 procent och de finansiella för 6 procent av kostnaderna som kan relateras till branschspecifika krav. Av de administrativa kostnaderna är 79 procent A-krav medan för de materiella kostnaderna dominerar C-kraven med 69 procent.

Miljö

Andel %	Gnosjö automat-svarvning	Anna Norberg Buss	Stjarnsunds Gård	Welcome-Gruppen	Kemibolaget i Bromma	Tranås Energi	Totalt
A-krav	41	58	54	61	42	75	60
B-krav	16	10	9	0	23	9	12
C-krav	43	32	37	39	35	8	28

A	bygger direkt på EU-regler
B	bygger indirekt på EU-regler
C	nationella regler

Tabell 8

Inom EU finns det flera olika direktiv och förordningar på miljöområdet. Det är därav naturligt att företagens kostnader på miljöområdet till största del härstammar från EU. I Sverige finns också en omfattande lagstiftning på miljöområdet som kan medföra betydande kostnader. Framförallt uppstår kostnader i samband med utbyggnad av verksamheten och om verksamheterna klassificeras som A eller B verksamheter enligt förordningen om miljöfarlig verksamhet. Ingen av de intervjuade företagen har dock under undersökningsperioden genomfört några förändringar av verksamheten som medfört att de varit involverade i några sådana processer.

Arbetsmarknad

	Andel %	Gnosjö automat-svarvning	Anna Norberg Buss	Stjernsunds Gård	Welcome-Gruppen	Kemibolaget i Bromma	Tranås Energi	Totalt
A bygger direkt på EU-regler	A-krav	9	25	13	27	14	6	15
B bygger indirekt på EU-regler	B-krav	2	0	75	1	29	48	33
C nationella regler	C-krav	88	75	12	72	57	47	52

Tabell 9

Arbetsmarknadsområdet regleras till största delen av svenska regler även om det finns ett antal direktiv på EU området. Företagen har här framförallt administrativa och materiella kostnader. C-kraven kan framförallt relateras till MBL, kontroll av arbetstid och lönekartläggning/handlingsplan för jämställda löner. Det finns dock ett antal EU direktiv som till exempel behandlar frågor om arbetstid och arbetsmiljö.

Så påverkar EU företagens regelkostnader

Ser man totalt sett till kostnaderna som NNR fått fram på alla områden (även de finansiella) så är C-kraven det vill säga de rent nationellt beslutade krav helt dominerande, vilket är naturligt med tanke på att de flesta skattelagar, som får stort genomslag, är helt dominerande. I snitt är 82 procent av regelkostnaderna C-krav. Utesluts C-kraven på skatteområdet blir istället A-kraven, EU-kraven, dominerande och utgör drygt hälften medan C-kraven, de nationella kraven, sjunker till cirka en tredjedel av de totala kostnaderna.

På arbetsmarknadsområdet dominerar C-kraven. De största C-kraven generellt sett för samtliga företag är kopplade till MBL, kontroll av arbetstid och lönekartläggning /handlingsplan för jämställda löner.

Miljöområdet är en blandning mellan A- och C-krav. Det skiljer sig även en hel mellan de olika företagen. Kostnaderna är framförallt kopplade till avfallshandtering och uppfylla villkor i tillstånd och anmälningar (gäller endast miljöfarlig verksamhet).

Slutsatser och kommentarer

NNRs genomgång av sex företag visar att det finns betydande kostnader som företagen belastas med till följd av politiska beslut. I dagens globaliserade värld där arbete och kapital relativt enkelt kan flyttas över gränserna utsätts även de institutionella villkoren som berör företag för konkurrens från andra länder. Med andra ord är politiska beslut gällande företagets villkor konkurrensutsatta.

Regler behövs av många olika orsaker och det kommer ständigt att dyka upp nya behov. Det politiska systemet ställs, och kommer ständigt att ställas, inför nya problem som måste lösas och i många fall resulterar det i ändrade regler eller nya regler. Ett centralt problem i sammanhanget är att välja den lösning som är det bästa alternativet vid utformningen av regler och andra styrmedel. Det svåra är att det finns en mängd faktorer som måste beaktas i sammanhanget, till exempel effekter på statsbudgeten, miljöeffekter, företagets kostnader etc. Själva den politiska beslutsprocessen påverkas av faktorer som ligger utanför den enskilda frågan och medför att beslutet inte blir det optimala i varje enskilt fall. Inom ekonomisk teori benämns frågan om politiskt beslutsfattande för public choice och det finns relativt mycket forskning i ämnet ⁷.

Utvärderingen av regelförenklingsarbetet i Nederländerna som gjordes av Världsbanken 2007 poängterar att det går att minska företagets administrativa börda ⁸ och 25 procent-målet kommer att nås där under innevarande år. Världsbanken betonar att erfarenheterna visar att det krävs mycket stark politisk styrning med en mätbar målsättning. Vidare rekommenderar världsbanken Nederländerna att gå vidare i sitt förenklingsarbete och försöka bredda diskussionen till fler aspekter än administrativ börda. Resultaten som NNR fått fram visar mycket tydligt att det finns starka skäl att beakta detta. Den strikta avgränsningen mellan olika former av regelkostnader är trots allt i ett företagsperspektiv ointressant.

För ansvariga politiker gäller det att utforma regler på ett ändamålsenligt sätt som medför att det politiska målet kan nås till lägsta möjliga kostnad för berörda företag och samhället i övrigt. NNRs kartläggning visar att de kostnader företagen har för att följa samtliga regler är betydande. Företagen måste som för alla övriga former av kostnader försöka ta ut kostnaderna via priset på de varor och tjänster som produceras. I dagens globaliserade värld är det i många branscher svårt att ta ut kostnader via priset. Om konkurrenterna i andra länder inte möts av samma kostnader blir rationalisering av verksamhet ett krav om företaget ska överleva och som kan medföra effekter för sysselsättningen. Medger marknadssituationen att kostnaderna kan föras vidare blir effekten att konsumenterna får betala kostnaderna via priset på olika varor och tjänster. NNR menar att det därmed finns ett stort samhällsekonomiskt intresse i att försöka minimera företagets kostnader till följd av krav i olika regelverk.

⁷ För en översikt, se Berggren, Niclas (2000). "Public Choice". I Norberg, Johan (red) Stat, individ och marknad: sex skolor i samtida samhällsfilosofi. Stockholm: Timbro: 49-82.

⁸ Review of Dutch administrative burden reduction programme, World bank group 2007

Ser man totalt sett till kostnaderna som NNR fått fram från alla områden (även de finansiella) så är C-kraven helt dominerande, vilket är naturligt med tanke på att de flesta skattelagar, som får stort genomslag, är helt dominerande. I snitt är 82 procent av regelkostnaderna C-krav. Utesluts C-kraven på skatteområdet blir istället A-kraven dominerande och utgör drygt hälften och C-kraven sjunker till cirka en tredjedel av de totala kostnaderna. NNR kan konstatera att det krävs åtgärder från både Sverige och EU om regelkostnaderna ska minskas.

För att långsiktigt få ned företagets regelkostnader finner NNR att det i större utsträckning måste genomföras utvärderingar för att kartlägga effekterna av olika beslut som fattats och förhindra ex ante att det tillkommer nya kostnader som inte kan motiveras. Ett steg i rätt riktning är regeringens aviserade förslag till att inrätta ett offentligt organ (regelråd) som ska granska alla nya lagar och regler som berör företag. NNR anser att det inför varje beslut måste redovisas en konsekvensanalys som verkligen beskriver olika aspekter såsom kostnader av olika slag. NNRs regelindikator från 2006 visar att beslutsunderlagen ofta är av undermålig kvalitet och sällan behandlar de väsentliga aspekterna.

I Sverige där vi har en delad statsförvaltning är det viktigt att reglerna utformas med ett större helhetsperspektiv. OECD har i sin granskning av Sverige 2007 lyft fram just frågan om så kallad multi level governance och pekar på behovet av större helhetssyn i själva beslutsprocessen. I många fall har inte riksdagen vid själva voteringsstillfället full kunskap om vilka konsekvenser förslaget kommer att få för företagen. De slutliga villkoren blir först klara när myndigheten utfärdar sina föreskrifter. Den centrala frågan om företagets kostnader hamnar i en sådan beslutsprocess mellan stolarna.

NNR vill med rapporterna om företagets totala regelkostnader peka på behovet av att bredda diskussionen till att beakta mer än administrativ börda. Vi är medvetna om att de materiella och finansiella kostnaderna bottnar i en djupare politisk dimension som berör samhället på ett mer omfattande sätt jämfört med frågan om företagets administrativa kostnader. Om Lissabonstrategin med sin målsättning om att göra Europa till världens mest konkurrenskraftiga region ska bli en realitet kan diskussionen inte stanna vid de begränsade frågorna om olika informationskrav som finns i regelverket.

NNRs slutsats är att diskussioner om regler, förenkling och näringslivsklimat måste genomsyras av en större helhetssyn än vad som är fallet idag. Det går inte att exkludera någon fråga som medför kostnader för företagen om företagets konkurrenskraft ska bevaras och på sikt stärkas. De komplexa frågorna kan inte på förhand uteslutas från agendan.

Förslag till regeringen

- 1 För nya eller ändra regler som berör företag måste alltid det alternativ väljas som medför lägst kostnader för företagen och samtidigt uppnår syftet med regleringen.**
- 2 Inför en ny modell för konsekvensanalys och genomför nationella konsekvensanalyser av förslag som kommer från EU.**

För att kunna fatta beslut som verkligen minimerar företagens kostnader måste kvaliteten på konsekvensanalyserna höjas. Sverige måste även göra nationella konsekvensanalyser av EU-förslag och hur de förväntas påverka Sverige.

Detta förutsätter att konsekvenserna av olika förslag skattas på ett mycket bättre sätt än vad som är fallet idag, både i Sverige och på EU-nivå. I sammanhanget är det inte tillräckligt att bara diskutera administrativ börda utan måste även omfatta företagens totala regelkostnader.

- 3 Genomför löpande utvärderingar av existerande lagstiftning utifrån ett företagsperspektiv.**

Regler fattas mot bakgrund av vissa förutsättningar. Omgivningen och förutsättningarna i samhället är inget statiskt fenomen och regelverken utsätts från konkurrens från omvärlden. NNR finner att det i större utsträckning måste genomföras utvärderingar av olika åtgärder mot bakgrund av att effekterna av olika åtgärder kan vara svåra att förutse.

I många andra länder involveras den akademiska världen i väsentligt större utsträckning i olika utvärderingar och NNR föreslår att Sverige analogt involverar forskare i utvärderingsprojekt av olika karaktär. Görs utvärderingar idag är det ofta på myndighetsnivå där det finns ett visst egenintresse av den fråga som ska utvärderas.

4 Inrätta ett regelråd som ska granska nya och ändrade förslag.

NNRs årliga regelindikator visar att kvaliteten generellt är låg på de konsekvensanalyser som presenteras. För att höja kvaliteten är inrättandet av en statlig institution, som har rollen att granska och mandatet att återremittera eller stoppa nya eller ändrade förslag där konsekvenserna är undermåligt belysta, en mycket viktig åtgärd.

5 Implementera OECDs riktlinjer för att förbättra regelgivningsprocessen i Sverige.

OECD pekar bland annat på det faktum att det i Sverige finns institutioner men att rollerna och kraven måste stärkas.

6 Stärk och ställ krav på ökat samarbetet mellan olika myndigheter och lagområden.

Sektoriseringen på myndighetsnivå och mellan lagstiftningsområden är i Sverige ganska rigid och blir ett problem för företagen. Samma uppgifter måste ibland lämnas till flera myndigheter. Det har gjorts försök att ge ut gemensamma föreskrifter för vissa myndigheter men diskussionerna avstannade.

7 Kartlägg och avskaffa alla former av Goldplating, det vill säga krav som går utöver vad som krävs enligt krav från EU.

Sverige har i vissa fall valt att addera krav i förhållande till vad som de gemensamma EU reglerna egentligen kräver. Det finns anledning att kartlägga vilka kostnader Goldplating medför för berörda företag och på vilka områden det förekommer.

Medverkande i undersökningen

Näringslivets Regelnämnd

Jens Hedström, VD
Andrea Femrell, Sakkunnig
Tomas Lööv, Sakkunnig

Konsultföretaget Arkitraven

Christian Rutz, Konsult
Daniel Winqvist, Konsult

Scantech utvecklings AB

Christian Berling, konsult

Näringslivets Regelnämnd

Näringslivets Regelnämnd NNR är en ideell förening. Föreningen har 13 näringslivsorganisationer som medlemmar. Dessa har 300 000 företag som medlemmar och praktiskt taget alla storleksklasser och branscher finns representerade. NNRs uppgift är att arbeta för färre och enklare företagsregler samt att minimera företagens uppgiftslämnande. Mer information om NNR finns på www.nnr.se.

Näringslivets Regelnämnd

Näringslivets Regelnämnd NNR är en ideell förening. Föreningen har 13 näringslivsorganisationer som medlemmar. Dessa har 300 000 företag som medlemmar och praktiskt taget alla storleksklasser och branscher finns representerade. NNRs uppgift är att arbeta för färre och enklare företagsregler samt att minimera företagens uppgiftslämnande. Mer information om NNR finns på www.nnr.se.

Näringslivets Regelnämnd
Box 55695
102 15 Stockholm
Telefon: 08-762 70 90
E-post: info@nnr.se
Hemsida: www.nnr.se